

امیر منصور

amirmansour78@yahoo.com

تنها صفحه فارسی با لیبل ادیسون - بل

کمپانی ادیسون- بل یکی از قدیمی ترین شرکت های صفحه پرکنی آمریکاست که از ادغام شرکت های دو همکار و مخترع صاحب نام، توماس ادیسون و گراهام بل در اوایل قرن بیستم به وجود آمد. این کمپانی، حضور و فعالیت در بازار ایران و آسیا را به رقیب دیرینه ادیسون، یعنی امیل برلینر، یهودی آلمانی الاصل آمریکایی و شرکت وی به نام کمپانی گرامافون واگذاشته بود که این شرکت موفق به اخذ امتیاز انحصاری ضبط صفحه در ایران از مظفرالدین شاه قاجار گردید و پس از پایان جنگ جهانی اول و برافتادن قاجاریه و ایجاد ثبات بیشتر برای سرمایه گذاری که مصادف با آغاز حکومت سلسله پهلوی می شد، نیز اولین کمپانی خارجی بود که ضبط و تولید صفحه را با برچسب هیز مسترز ویس، در سال ۱۳۰۵ شمسی سازمان داد.

اگر چه بیشترین آثار ضبط شده فارسی، به صورت صفحه های ۷۸ دور، متعلق به کمپانی گرامافون می باشد اما در مجموعه عظیم صفحه های کمپانی ادیسون- بل، تنها یک صفحه و به عبارت بهتر، یک روی صفحه به زبان فارسی وجود دارد.

صفحه p1001 با برجسب ادیسون - بل در بین سال های ۱۹۲۷ تا ۱۹۳۰ میلادی (۱۳۰۶ تا ۱۳۰۹ شمسی) تولید شده و فاصله زیاد شماره قالب های دو روی آن قابل توجه است. روی اول این صفحه دارای شماره قالب 8071 و متعلق به اثری انگلیسی با عنوان IN A PERSIAN MARKET می باشد.

روی دوم این صفحه با شماره قالب 11713 ، گفتاری است به زبان فارسی که توسط فردی ایرانی به نام س. ارسطوزاده ، که در لندن ضبط شده است. محتوای این گفتار را بیان پیشرفت های کشور و تمجید از نقش رضا شاه در آن، تشکیل می دهد.

گوینده این گفتار، سلیمان ارسطوزاده می باشد که از شرکای عمده تجارتخانه اخوان ارسطوزاده بوده و این تجارتخانه با هماهنگی شرکت زیگلر و شرکا، نمایندگی کمپانی کلمبیا در تهران را عهده دار می شود و از سال ۱۹۲۸ میلادی (۱۳۰۷ شمسی) محصولات گوناگون کمپانی کلمبیا، نظیر انواع گرامافون و صفحه های تولیدی این کمپانی را در ایران توزیع می نماید. سلیمان ارسطوزاده پس از سال ۱۳۲۵ شمسی نیز نقش بسیار مهمی در ضبط و تولید صفحه در ایران بازی می کند که در جای خود بدان پرداخته خواهد شد.

